

24 Kasım-01 Aralık 2014

Bu rapor; Enerji İşleri Genel Müdürlüğü, Enerji Politikaları ve Stratejileri Dairesi Başkanlığı Personeli tarafından hazırlanmış olup, haberler ilgili kaynakların özetidir.

108

“DÜNYA ENERJİ GÖRÜNÜMÜ”

Volkan YARAMIŞ:	AB Ülkeleri Enerji Görünümü
Sinem ÇAYNAK:	Amerikalar & Asya & Pasifik Enerji Görünümü
Feyyaz ŞİMŞEK:	Rusya ve Hazar Bölgesi Enerji Görünümü
Muhittin İZGİ:	Ortadoğu Enerji Görünümü
Abdurrahman	
BAYRAKTARKATAL:	Think -Tank Kuruluşları

AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİ ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

ALMANYA-İSVEÇ:

Almanya Şansölye yardımcısı Sigmar Gabriel İsveç'in yeni Başbakanı Stefan Löfven'i İsveç'in kamu şirketi olan Vattenfall'un Almanya'nın kuzeydoğusunda bulunan iki kömür madeni açılması planından vazgeçmesi halinde elektrik arzı ve istihdam konusunda ciddi sonuçların ortaya çıkabileceği yönünde uyardı. Vattenfall ise Almanya'daki maden varlıklarını satmayı düşünmektedir. Zira Vattenfall'un yeni CEO'su Magnus Hall, karbon salınımını azaltmak için açık bir stratejiye sahip olduklarını ve iş alanlarını daha yenilenebilir odaklı sektörlerle dönüştürmek istediklerini ifade etmiştir.

<http://www.swedishwire.com/business/19573-germany-wants-more-swedish-coal-power-but-state-owned-utility-vattenfall-has-opposite-plans>

HOLLANDA:

50 MW teorik kapasiteli test bir proje olarak hayata geçirilen "Mavi Enerji" tesisi 26 Kasım 2014 tarihinde Kral Willem-Alexander tarafından açılmıştır. Projenin geliştiricileri REDstack ve Twente Üniversitesi, Mavi enerji'nin Hollanda'nın ihtiyaç duyduğu elektrik enerjisinin %10'unu sağlama potansiyeline sahip olduğunu duyurmuştur. Her ne kadar şu an mavi enerjiden üretilen elektrik fosil yakıtlardan üretilen enerjiden daha pahalı olsa da, gelecekte rüzgar ve güneşten daha ucuz olacağı beklenmektedir.

<http://www.tcetoday.com/latest%20news/2014/november/blue-energy-plant-opens-in-the-netherlands.aspx>

ROMANYA:

Uluslararası Uzmanlar Konferansı'nda konuşan Romanya Enerji İşleri Genel Müdürü Elena Popescu, Romanya'nın Karadeniz bölgesinde transit bir ülke olmasının yanı sıra enerji üretici bir ülke de olması gerektiğinin altını çizmiştir. Romanya'nın Güney-Doğu Avrupa'da ayrıcalıklı bir coğrafi konumda olduğunu ve bu konumun önemli fırsatları beraberinde getirdiğini vurgulayan Popescu, ülkesinin Avrupa enerji güvenliğine de ciddi katkılar sağlayacağını ifade etmiştir.

<http://actmedia.eu/energy-and-environment/romania-must-become-energy-producer-in-black-sea-region/55382>

AMERİKALAR & ASYA & PASİFİK ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

ÇİN:

Uzun vadede Çin'in doğal gaz talebi düşebileceği değerlendirilmektedir. Büyük gaz üreticileri enerji fiyatlarına yönelik endişe duymaktadır. Çin Ulusal Kalkınma ve Reform Komisyonu gelecekteki gaz talep tahminlerini düşürmüştür. 2020 yılı için doğal gaz talebini %14 oranında azaltarak, daha önce açıklanan 330 milyon ton olarak açıklanan talebi 285 milyon ton olarak revize etmiştir.

<http://www.abc.net.au/news/2014-12-01/china-gas-squeeze-demand-may-fall-as-supply-ramps-up/5930272>

ABD:

Petrol fiyatlarının düşmesi ABD'de yeni kuyu ruhsatlarının Kasım ayında %40 oranında azalmasına yol açmıştır. Ekim ayında 7227 adet kuyu ruhsatı onaylanırken Kasım ayında 4520 yeni kuyu ruhsatı onaylanmıştır. Söz konusu düşüş ABD ham petrol fiyatlarına hızlı bir tepki olarak yorumlanmaktadır. ABD'nin en önemli üç sahası olan Permian Havzası, Teksas Eagle Ford ve Kuzey Dakota'nın Bakken şeyl sahasında ilk kez sert bir düşüş yaşanmıştır.

<http://www.reuters.com/article/2014/12/02/us-usa-oil-permits-idUSKCN0JG2C120141202>

RUSYA VE HAZAR BÖLGESİ

ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

RUSYA-BATI:

Rusya Enerji Bakanı Alexander Novak cumartesi günü RIA Novosti haber ajansına yaptığı açıklamada, Batılı petrol ve gaz şirketlerinin Rusya ile gerçekleştirilen ortak projelerden çekilmesi durumunda, Moskova'nın yaptırımlar yerine ülkelerde kendisine yeni ortaklar arayacağını söyledi. Ukrayna krizinde Rusya'nın rolü üzerinden meydana gelen yaptırımlar nedeniyle zorlanan Moskova, yeni petrol kaynaklarına erişmek amacıyla, petrol teknolojisi ile mal ve hizmetlerin teslimini hedefliyor. Novak öğrencilerle bir toplantısında gelen bir soruya verdiği cevapta, Batılı şirketlerin kendileri için karar vermeleri durumunda petrol ve gaz şirketlerine diğer ülkelerden gelen yatırımcıları davet edeceklerini, ancak bunun uzun vadeli yatırım projeleri organizasyonlarına katılmak için olmayacağını söyledi. Dünyanın en büyük enerji ihracatçısı Rusya'nın ulusal bütçesinin yaklaşık yarısı petrol ve gaz ihracatına dayanmaktadır. Yaptırımlar ise Kuzey Kutbu'nda denizdeki araştırma ve petrol yataklarının gelişimini etkiliyor. ABD büyük petrol şirketi ExxonMobil, Rus petrol üreticisi Rosneft ve Royal Dutch Shell ile Kuzey Kutbu'ndaki deniz keşif çalışmalarını ve Gazprom Neft ile de Rusya'nın Bazhenov oluşumundaki petrol gelişimini askıya aldı.

<http://www.themoscowtimes.com/business/article/russia-will-find-new-partners-if-western-oil-firms-leave-over-sanctions-minister-says/511649.html>

RUSYA-ÇİN-BATI:

Moskova Ukrayna'daki çatışmalar nedeniyle yaptırımların baskısı ile karşı karşıya kalırken Çin, Rusya ile yaptığı enerji anlaşmalarıyla bir köşe kazanıyor. Pekin'deki Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği (APEC) zirvesi oturum aralarında açıklanan son enerji anlaşmalarında daha elverişli finansal dönemler için taleplere karşı direnen Çin, Rus kaynaklarına erişimini arttırmakta olduğunu gösteriyor. 9 Kasım tarihindeki törende, Rusya'nın yıllardır ilerlemeye çalıştığı batı yolu üzerinde ikinci bir Sibiryaya doğalgaz boru hattı için Başkan Xi Jinping ile Vladimir Putin arasında bir mutabakat imzalandı. Uzak Rusya'daki sınır bölgesinde Altay boru hattı olarak bilinen proje için ön taahhüdü, Çin'in kıyı şehirleri ve sanayi kuzeydoğusunu besleyecek doğu Sibiryaya gaz hattı için Mayıs'ta yapılacak bir anlaşma izleyecek. Seattle merkezli Ulusal Bürosu'nun Asya Araştırmaları enerji güvenliği araştırma direktörü Mikkal Herberg, Pekin'in, Batı Rotasının artık doğudaki "Sibiryaya Gücü" projesinin devamı olduğu konusunu Rusya'ya kabul ettirmeye daha yakın görüldüğünü söyledi. Altay hattı ile planlanan miktarın artırılması, Çin'in kömür yerine yılda 30 milyar metreküp daha temiz yakıt eklenecek. Reuters Haber Ajansına göre Rus tekeli Gazprom CEO'su Aleksey Miller, Batı rotasının gaz işbirliği için öncelik haline geldiğini belirtirken, Miller Itar Tass Ajansına göre ise, Rusya'nın orta vadeli bir perspektifte gaz satışı için projeleri Avrupa'dan daha çok Çin'e doğru büyütme istediklerini söyledi.

http://www.rfa.org/english/commentaries/energy_watch/gas-11242014110411.html

RUSYA-UKRAYNA-BATI:

Naftogaz Yönetim Kurulu Başkanı Andriy Kobolyev pazartesi günü, Ukrayna'nın kış boyunca yılsonuna kadar Rusya'dan aylık 1 milyar metreküp doğal gaz satın alacağını söyledi. Kobolyev, Ukrayna'nın talebi olumsuz yönde etkileyecek zorlu hava şartları veya doğuda süren mücadeleye rağmen eğer Rusya tarafından şart koşulma istemi devam ederse ön ödemelerde bir zorluk yaşanmayacağını söyledi. Slovak başkenti enerji toplantısında, artık yılsonuna kadar 1 milyar metreküp Rus gazını satın almayı planladığını söyledi. Ukrayna ve Rusya arasındaki uzun süredir devam eden fiyat anlaşmazlığına geçici bir çözüm olarak kış aylarındaki doğalgaz arzını karşılamak için Ekim ayı sonunda Avrupa Komisyonu aracılığında, Moskova ve Kiev arasında bir anlaşma imzalanmıştı. Ancak Rus gaz devi Gazprom, Kiev'e Haziran ayında askıya aldığı gaz gönderilmesine devam etmek ve Ukrayna'ya Moskova gaz arzını yeniden başlatmak için bir ön ödeme koşulu sağlamak gerektiğini söylüyor. Eylül ayında Macaristan'dan Ukrayna'ya nakledilen tedarik durmasına rağmen Polonya ve Slovakya'dan doğuya doğru gaz akışları, talebi karşılamak için yardımcı oldu. Kobolyev, Aralık ayında Macaristan'dan kısa süreli teslimatların devam edeceğini umduğunu söyledi. Kobolyev, Macaristan'dan gaz arzının Aralık ve gelecek yıl Ocak ayında devam edeceğini umduklarını ve Macar meslektaşları ile görüşmelerini söyledi.

<http://uk.reuters.com/article/2014/11/24/ukraine-crisis-gas-russia-idUKL6N0TE2HK20141124>

RUSYA-TÜRKİYE:

Türk Enerji Bakanı Taner Yıldız'ın 25 Kasım'da, Gazprom Başkan Yardımcısı Alexander Medvedev ile, ülkeye 1 Aralık tarihindeki Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in ziyareti öncesinde gaz fiyatlarının potansiyel revizyonu hakkında görüşme yapması bekleniyor. Durum hakkında bilgi sahibi olan bir kaynağa göre iki tarafın da, gaz fiyatı üzerindeki potansiyel bir revizyona ek olarak, Türkiye'ye Rusya'dan doğalgaz taşıyan önemli bir Trans-Karadeniz doğalgaz boru hattı olan Mavi Akım'ın kapasitesinin artışı görüşmeleri bekleniyor. Gaz fiyatlarının olası revizyon 1 Ocak tarihinde yürürlüğe girecek. Başka bir kaynak, revizyonun güvenli olabileceğini, herhangi bir olası revizyonun 1 Aralık'taki Putin'in Türkiye'yi ziyareti sırasında açıklanacağını söyledi. Türk Enerji Bakanı Yıldız, Ekim başında Medvedev ile yaptığı görüşmede Türkiye'nin Rusya'dan satın aldığı gazın fiyatı üzerinde bir indirim istemişti. Medvedev doğal gaz fiyat indirimi için Türkiye'nin talebi doğrultusunda detaylı bir fiyat paketi üzerinde çalışmalarını söyledi.

<http://www.hurriyetdailynews.com/turkeys-energy-minister-to-negotiate-gas-discount-with-russia-ahead-of-putins-ankara-visit.aspx?pageID=238&nID=74802&NewsCatID=348>

RUSYA-ÇİN-AB:

Rusya Ekonomik Kalkınma Bakanı Alexey Ulyukayev Çarşamba günü, Çin'e Rusya'dan gidecek olan doğu ve batı gaz boru hattı inşaatlarının, Avrupa'ya doğalgaz arzında bir azalmaya neden olmayacağını söyledi. Bakan, Stuttgart'daki basın kahvaltısında, Çin'e doğu ve batı gaz boru hatlarının inşaatının Avrupalı tüketiciler için taahhütlerin yerine getirilmesiyle hiçbir ilişkisi olmadığını, bu düşüncenin çeşitli tüketiciler için doğal malzeme çeşitlendirmesi ve doğal enerji dengesi olduğunu, hem Doğu ve hem de Batı için yeterli gaz bulunduğunu söyledi. Rus Gazprom Kasım ayı başlarında Pekin'deki Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği (APEC) zirvesinde, Batı rota üzerinden Çin'e doğalgaz kaynakları için çerçeve anlaşması imzalamıştı. Ayrıca Altay rotası olarak da bilinen "Batı" rota, batı Sibiryaya alanlarının gazını taşıyacak.

<http://en.itar-tass.com/economy/763748>

ORTADOĞU ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

KATAR-GANA:

Gana Başkanı John Draman Mahama enerji odaklı görüşmeler yapmak üzere geçtiğimiz günlerde Katar'a gitti. Katar Kraliyet Sarayında Katar Emiri Şeyh Tamim bin Hamad bin Halife el Hani ile görüştü. Gana liderinin Doha'da, hem Ganalı hem de Katarlı işadamları ile bir araya gelecek.

<http://www.spyghana.com/mahama-holds-discussions-qatar-ghanas-energy-sector/>

SUUDİ ARABİSTAN:

OPEC'in 27 Kasım 2014 tarihinde gerçekleştirdiği toplantıda üretimi düşürmeme kararı Amerikan gaz fiyatlarının çakılmasına sebep oldu ve uzmanlar bu durumun bir sonraki yıla kadar devam edeceğini söyledi. Diğer taraftan düşük petrol fiyatları yükselen Amerikan endüstrisini tehdit edebilir.

OPEC tarafından verilen karar aynı zamanda karteller arasındaki bölünmenin de bir göstergesidir. Düşük fiyatlar İran'ın ekonomik iyileşmesini yavaşlatacağa benziyor ve Venezuela gibi daha küçük oyunculara zarar verecek gibi duruyor. Sonuçta, alınan karar gereği OPEC'in Aralık 2011'deki günlük 30 milyon varil petrol üretimi sürdürülecek.

<http://www.commdiginews.com/world-news/global-implications-of-lower-gas-prices-are-they-really-good-for-america-30642/>

İRAN:

Petrol fiyatlarındaki düşüş 2008 yılındaki finansal krizden bu yana en kötü olay çünkü şu an yaşanan kriz petrol fiyatlarını küresel çapta 30 yıl önceki fiyatlara düşürecek, Meksika'yı borç krizine sokacak ve Sovyetler birliğinin dağılmasına sebep olacak etkiye sahip gibi. Rusya, dünyanın en büyük üreticisi olsa bile, Amerika'nın ve Avrupa'nın yaptırımları karşısında artık aynı petrol gelirlerine güvenemeyecek. İran için de benzer durum geçerli, artık artan nüfusunun kısmen sübvansiyonları azaltması gerekecek.

<http://www.bloomberg.com/news/2014-11-30/oil-at-40-possible-as-market-transforms-caracas-to-iran.html>

Abdurrahman BAYRAKTARKATAL

ALMANYA'DA SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR ENERJİ SANTRALİ GELİŞTİRİLMESİ İÇİN SENARYOLAR

Federal Alman Hükümeti sera gazı emisyonlarını 2020 yılına kadar 1990 yılına göre yüzde 40 oranında azaltmak için bir hedef belirledi. Güncel tahminler bu hedefe ilave iklim koruma önlemleri olmadan erişilemeyeceğini varsaymaktadır. Federal Çevre Bakanlığı (BMUB) 2020 için 70 milyon ton CO₂ eşdeğeri ilave bir emisyon azaltma gereksinimi beklemektedir. Bunun için Enerji sektörü -sanayi, ulaşım, ticaret gibi diğer sektörlerin veya hanelerin yanında- önemli bir katkı sağlamalıdır. Elektrik sektöründeki olası tedbirler Avrupa emisyon ticaretinin iddialı bir reformunu, yenilenebilir enerjilerin artan gelişimini ve enerji verimliliğinin daha fazla iyileştirilmesini içermektedir. Kısa vadeli etkili bir önlem olarak aynı zamanda Almanya'daki geleneksel enerji santralleri de adapte edilmelidir.

Hâlihazırda, elektriğe bağlı emisyonların yaklaşık yüzde 85'i linyit ve kömür santrallerinde meydana gelmektedir. Mevcut kömür yakıtlı santraller, yüksek CO₂ yoğunluğu ve düşük enerji üretimi esnekliğine sahiptirler. Alman kömür kapasitesinin yarısından fazlası 30 yaşından daha eskidir, hatta birçok linyit blok da çok eskidir. Uzun vadede bu santrallerin düşük karbonlu, yenilenebilir enerji tabanlı elektrik sistemi içinde yeri yoktur. Hâlihazırda Federal Hükümet tarafından hazırlanan 2020 İklim Eylem Programı kapsamında, bu nedenle kömür santrallerinin erken kapatılması tartışılmaktadır. Linyit santrallerinin kapatılması en azından elektrik sektörünün beklenen emisyon azaltımlarının elde edilmesi için gereklidir. Mevcut gelişmeler değişmeden devam ederse, sadece Kuzey Ren-Vestfalyadaki eski linyit santrallerinin kullanım süresi uzatımları beklenir. Elektrik sektörü emisyon azaltımları o zaman marjinal başarısızlığa uğrar. Almanya'da halihazırdaki mevcut kapasite fazlası ve bununla bağlantılı düşük toptan fiyatları ve yüksek elektrik ihracatı nedeniyle santral kapatmalar için fırsat uygun görünmektedir.

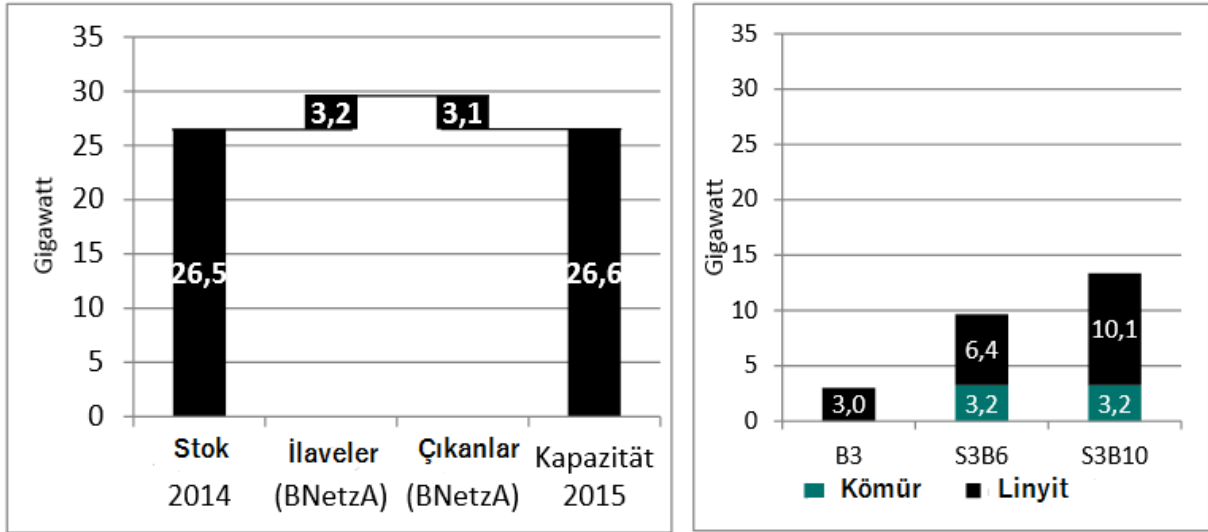
Alman elektrik sistemi için Senaryo yıl hesaplamaları, en eski ve CO₂ yoğun kömür yakıtlı santrallerin kapanmasının hükümetin iklim koruma hedeflerine ulaşmasına bir katkı yaptığını göstermektedir. Yaklaşık 3 GW kömür yakıtlı elektrik santrali ve 6 GW linyit kapasitesi civarında ilave bir kapatma 23 milyon ton CO₂ azaltımı sonucunu verir. Bu, % 40 hedefine ulaşmak için 2020 yılına kadar beklenen farkın üçte biri kadardır. Alman elektrik sisteminde aşırı kapasite varlığı göz önüne alındığında bu tedbirlerle arz güvenliğinden korkacak hiçbir tehlike yoktur.

Pazar konsolidasyonu ve aşırı kapasitenin ortadan kaldırılması borsa elektrik fiyatlarını yükseltmektedir. Ana senaryo S3B6'da borsa elektrik fiyatı 5.1 cent / kWh'e yükselmektedir. Bu fiyat 2011 yılı değerinin altındadır. Yükselen toptan eşya fiyatlarıyla birlikte EEG (Yenilenebilir Enerji Kanunu) vergisi azalmaktadır. Bugünkü düşük toptan eşya fiyatları hanelere yansıtılabilseydi, perakende fiyatı bugünden önemli ölçüde daha düşük olurdu. Dolayısıyla konut elektrik müşterileri için genel fiyat artışları pek beklenmez. EEG vergisinden muaf ve büyük ölçüde sadece toptan fiyatını ödeyen elektrik-yoğun sanayi için, ancak, hafif fiyat artışları oluşur.

Toptan fiyat artışı ve ayrıca yüksek tam yük saatleri dolayısıyla, tüm teknolojiler genelinde diğer bütün şartlar sabitken her santral için yüksek emeklilik maaşları oluşur. Toplamda temel senaryoda, katkı marjları 5,8 Milyar € artmaktadır. Bu, özellikle enerji santralleri ve gerekli kapasite mekanizmalarının katkı marjları üzerindeki güncel tartışmalar açısından belirleyicidir.

Avrupa etkileşimlerine ve Almanya'daki zorunlu santral kapatmalarının enstrümantal yönüne ait sorunlar, açıklığa kavuşturulmak üzere durmaktadır. Avrupa elektrik piyasasının daha doğru bir tasviri Almanya'nın cari dönem net ihracatının azalmasına yol açması umulmaktadır. Bu durumda, hesaplanan fiyat etkileri -aynı zamanda gaz yakıtlı santrallerin kullanımı gibi- muhtemelen biraz abartılmıştır. Net ihracattaki bir azalma ulusal CO₂ emisyonlarının daha da azalmasına yol açacaktır.

Alman iklim hedeflerinin başarısı özellikle ileriki iklim müzakerelerinde Almanya'nın uluslararası konumu açısından önemlidir. Son birkaç hafta içinde ABD ve Çin, iki büyük ekonomik güç, önümüzdeki yıllar için CO₂ hedeflerini oluşturdu. Almanya enerjide dönüşümün öncü rolünü kaybetmek istemiyorsa, federal hükümetin, bu nedenle 2020 yılına kadar ulaşılması gereken yüzde 40 CO₂ tasarrufu için yapılandırılmış bir yol haritası tasarlaması gerekir. Ancak kömür ve özellikle linyit yakıtla üretilen elektrikte bir azalma olmadan 2020 hedefinin başarısı neredeyse imkânsızdır.

Şekil 9: 2014-2015 kömür kapasitesi değişimi(solda) ve her bir senaryoda kapasite iptalleri(sağda)

Kaynak: Kendi hesaplamalarımız ve BNetzA (2014)'e dayalı varsayımlar.

http://www.diw.de/documents/publikationen/73/diw_01.c.489788.de/diwkompakt_2014-090.pdf